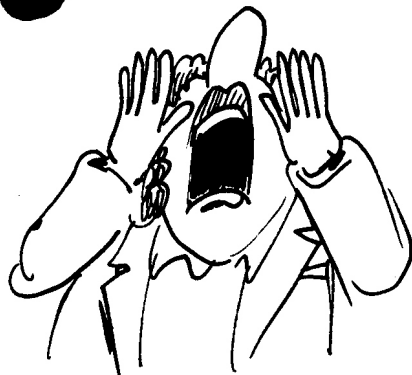

Dobrovoľníctvo

Volunteers!

Eduard Marček
PANET © 2008

Obsah

- Legislatívna úprava v zahraničí
- Situácia na Slovensku

Legislatívna úprava v zahraničí

- Podpora OSN, Rada Európy, EK, ČK
- **Existujúca legislatíva:** Chorvátsko, Česká republika, Maďarsko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Macedónsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko
- **Legislatívu pripravujú:** Srbsko, Bosna a Hercegovina

Právne postavenie a definícia D

■ Dobrovoľníctvo:

Dobrovoľné zapojenie sa s nasledujúcimi vlastnosťami: otvorené všetkým, bezplatné, vykonávané z vlastnej vôle, vzdelávacie s pridanou spoločenskou hodnotou.

■ Dobrovoľnícka služba:

„súčasť D činnosti charakterizovaná nasledujúcimi vlastnosťami: určitá doba, jasné ciele, obsah, úlohy, štruktúra a rámec, zodpovedajúca právna podpora a sociálna ochrana.“

Právne postavenie a definícia D

■ Dobrovoľník:

- z vlastnej vôle poskytuje svoj čas, pracovnú silu a schopnosti
- občas alebo pravidelne
- neočakáva inú odmenu
- než uhradenie primeraných nákladov a príspevkov na ubytovanie a stravu
- dobrovoľnícka úloha konaná pre verejné blaho
- jednotlivo alebo v rámci neformálne alebo formálne registrovaných neziskových alebo MVO alebo verejných subjektov
- na národnej alebo medzinárodnej úrovni.

Právne postavenie a definícia D

- **Dobrovoľník:**

- Jedinec, fyzická osoba
- Občan alebo cudzinec
- Akákoľvek osoba

Druhy D činností

- Príspevok v naturáliach – čas, energia
- Vykonávané pre verejné blaho
- Vymenovanie VP činností

Príjemca D služieb

- Úžitok poskytovaný inému jedincovi, kt. nie je v príbuzenskom vzťahu, alebo širšej spoločnosti, organizácii, právnickej osobe, verejným orgánom alebo vo všeobecnom záujme

Slobodná voľba

- Osobná sloboda jedinca sa rozhodnúť pre D
- Rozsah D činnosti, ktorý je ochotný vykonávať
- D činnosť vs. civilná služba a odborná stáž

Bezplatnosť

- Výkon D činnosti bezplatne (dar času a energie)
- D nemožno odmeňovať, ale preplácať výdavky počas D činnosti (cestovné, ubytovanie, strava)
- **Tenká hranica: odmena vs. preplácanie N**

Dobrovoľnícka zmluva

- Formálna dohoda s organizátorom D
- Všeobecné zásady skôr ako podrobnosti
- Uznanie D zmluvy môže odlíšiť D od zamestnania

Práva dobrovoľníkov

■ Minimálne práva D:

- na poskytnutie informácií o D službe
- na preplácanie primeraných výdavkov
- na prácu v bezpečnom prostredí
- na podporu v nezamestnanosti
- sociálne poistenie, poistenie, bezpečnosť práce
  - sociálne zabezpečenie pri dlhodobom D na plný úväzok
  - nezamestnaní D a strata podpory v nezamestnanosti
  - pracovné podmienky a pomôcky ako u zamestnancov
  - ochrana zdravia a bezpečnosť pri práci

■ Ďalšie práva D (vzdelávanie, rovnosť príležitostí, ochrana dát, aktívna účasť na tvorbe programu)

Povinnosti dobrovoľníkov

- Dôležité pri formálnych a dlhodobých D záväzkoch
- Zabezpečiť kvalitne vykonávanú prácu
- Vykonávať činnosť osobne, podľa zákonov, profesionálne, podľa etických požiadaviek a pokynov organizácie
- Chrániť osobné údaje, obchodné tajomstvo, dôverné informácie

Zodpovednosť

- Voči tretím stranám vs. voči dobrovoľníkovi
- Zodpovednosť za škodu, ujmu na zdraví
- Úprava podľa občianskeho zákonníka
- Informácie o možnostiach škody
- Náhrada škody od org. vs. dobrovoľníka

Stimuly

- Podpora D cez rôzne stimuly
- Zľavy na verejnú dopravu (POR)
- Dotácia na sociálne poistenie (CZ)
- D čas započítavaný do dôchodku

Medzinárodní D

- Rôzne poistenia pre D v zahraničí
- Preplácanie nákladov, príp. kompenzácie a ich zdaňovanie

Aký vplyv majú zákony na D?

- **Dlhodobí dobrovoľníci** - nesprávna interpretácia pracovných zákonov, zdaňovanie hodín odpracovaných D-mi, straty podpory v nezamestnanosti, zodpovednosť D pracujúcich v nebezpečných podmienkach bez poznania svojich práv a povinností...
- **Absencia právneho štatútu D** – strata podpory v nezamestnanosti
- Daňový výklad preplácaných nákladov

Dobrovoľníctvo v Česku

- Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě
- Explicitne vymenované D činnosti
- Dlhodobá vs. krátkodobá D činnost' (3 mes.)
- Vysielajúca a prijímajúca organizácia, systém akreditácií, zmluva medzi D a vysielajúcou organizáciou
- Nereguluje D ako celok, skôr podmienky podpory určitej formy D zo strany štátu
- 2 druhy D - profesionalizované vs. spontánne

Dobrovoľníctvo v Maďarsku

- Zákon o verejnoprospešných D aktivitách z 2005
- Hostujúce organizácie, zmluva s D-om, register D-ov vedie 5 rokov
- Náhrady D-om, obmedzenia činnosti
- Zodpovednosť organizácie za škodu
- Informovanie ministerstva – verejný register VP D
- Zákon upravuje len VP dobrovoľníctvo, nie iné

Dobrovoľníctvo v Poľsku

- Zákon o VP činnosti a o dobrovoľníctve z 24.4.2003
- Zásady zákona o VP činnosti – 24 oblastí
- Dohoda uzatváraná s organizáciou
- Práva a povinnosti D a org., náhrady a poistenia, certifikát o D službe
- D činnosť – profesionálnejšia, nástroj aktivizácie na trhu práce a v kariérom rozvoji pre mladých ľudí
- D činnosť členov organizácií

Legislatívna úprava D

Právne úpravy by mali:

- rozlišovať D od iných druhov právne upravovaných vzťahov,
- objasniť, že D služba by sa mala vykonávať bez nároku na mzdu,
- garantovať D preplácanie výdavkov a oslobodiť ich od dane,
- stanoviť práva a povinnosti D,
- chrániť D počas doby výkonu dobrovoľníckej služby,
- garantovať, že D nestratia nárok na podporu v nezamestnanosti,
- zaviesť pravidlá chrániace tretie strany proti škode následkom D,
- poskytnúť D možnosť využitia výhod
- umožniť medzinárodné D.

Dobrovoľníctvo na Slovensku

- **Návrhy:** Zákon o podpore a rozvoji práce s mládežou a Zákon o službách zamestnanosti
- **Je potrebný všeobecný zákon o D?**
- **Legislatívna skupina**
(V. Hutta, J. Svák, J. Hreňová, P. Haňdiak)
- 14 dobrovoľníckych organizácií zapojených

Kde robí chýbajúca legislatíva problém?

- Podozrievanie dobrovoľníkov z čiernej práce
- Nedostatočný status dobrovoľníkov
- Neexistencia zmlúv s dobrovoľníkom
- Možné zneužívanie mena organizácie
- Poistenie dobrovoľníkov
- Sociálne poistenie
- Vycestovávanie dobrovoľníkov do zahraničia

Dobrovoľníctvo na Slovensku – doteraz...

- Medzinárodný seminár o legislatíve dobrovoľníctva v rôznych krajinách
- Publikácia **Dobrovoľníctvo a právna úprava**
- C.A.R.D.O. – Centrum dobrovoľníctva,
www.dobrovolnictvo.sk
- OSF, 1. SNSC